

BOG

PENSIONATETS KULTURHISTORIE - FÆLLESSKAB, FLIRT OG FRIKADELLER (/BOEGER/PENSIONATETS- KULTURHISTORIE- FAELLESSKAB-FLIRT-OG- FRIKADELLER)

Af

**Mette Tapdrup Mortensen (/forfattere/mette-
tapdrup-mortensen)
(2015)**

LÅN PÅ BIBLIOTEKET ([HTTPS://BIBLIOTEK.DK/DA/SEARCH/WORK/?](https://bibliotek.dk/da/search/work/))

Log ind (</user/login?destination=/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller>) for at anmelde

Facebook

Tweet (<https://twitter.com/intent/tweet?>

(<http://www.facebook.com/share.php?>

url=[http://litteratursiden.dk/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller&status=Pensionatets kulturhistorie-danske-byer](http://litteratursiden.dk/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller&status=Pensionatets%20kulturhistorie-danske-byer)

De udgjorde en særlig måde at bo og spise på, og man kunne finde dem i de fleste danske byer. Nogle var kun for mænd, andre kun for kvinder. Ingenting højt som lav skulder ved skulder, fra andre tider, og man ikke havde noget på stænder. De tilberedte og take away og frosne pizzaer. I 1960'erne, da vi flyttede i parcelhus og på legium, og vi fik kantiner og supermarkeder, gik de ned og hjem.

Pensionatets kulturhistorie. Fællesskab, flirt og frikadeller stiller skarpt på en overset og helt særlig måde at bo og spise på, som blomstrede op i midten af 1800-tallet, og som frem til Anden Verdenskrig levede i bedste velgående. Nogle af pensionaterne blev drevet som en storindustriel virksomhed, andre af en husmor, der havde dedikeret sit liv til at bespise et par af byens mange sultne sjæle. Men uanset størrelsen udgjorde pensionaterne et altafgørende fundament for mange af de danskere, der flyttede fra land til by for at arbejde, studere eller bare prøve lykken.

TAGS: [HISTORIE \(/TAXONOMY/TERM/4412\)](#)

ANMELDELSE

04 maj.15

(/users/jytte-kjaer-schou)

Af [Jytte Kjær Schou \(/users/jytte-kjaer-schou\)](#)
Skribent

Et interessant stykke dansk kulturhistorie fra en ikke så fjern fortid reddes ud af glemselen med denne levende og detaljerige skildring af livet på pensionaterne.

Pensionaterne fylder ikke meget i dansk historieskrivning. Forfatteren er museumsinspektør på Kroppedal Museum, og hendes bog er den eneste fagbog om emnet. Bogen tager afsæt i hendes ph.d.-afhandling fra 2010, og resultatet er en læseværdig, alment tilgængelig bog. Forfatteren har måttet stykke sin bog sammen fra spredte kilder i arkiver, biblioteker og private hjem suppleret med skønlitterære uddrag samt erindringer og interviews med personer med kendskab til pensionatmiljøet. Bogen er således en unik mosaik af oplysninger fra mange forskellige kilder, der belyser flere sider af dansk pensionatshistorie.

Pensionaterne opstod i kølvandet på industrialiseringen og urbaniseringen, hvor mange – ikke mindst unge – søgte ind til byerne for at arbejde, studere eller ganske enkelt i et forsøg på at få et bedre liv. Der opstod et behov for en slags hjem i byerne. Et værelse med kost eller blot et madsted. Bogen beskriver pensionaternes historie i knap 100 år, til de lige så stille forsvandt fra landkortet i 1960'erne, hvor de blev overhalet af samfundsudviklingen. Det blev nemmere at få en bolig, mange arbejdspladser oprettede kantiner, og supermarkedernes færdigretter gjorde livet lettere for de udearbejdende.

Pensionaterne beskrives som yderst forskellige, lige fra hjem der tog nogle få betalende gæster ind til en egentlig stordriftsvirksomhed. Forfatteren beskriver mange forskellige typer pensionater med logerende i alle aldre. Det typiske pensionat husede singler af det ene eller begge køn, som i en periode af deres liv havde brug for et erstatningshjem, indtil de selv stiftede hjem. Boligmanglen beskrives som en medvirkende årsag, da det var uhyre svært for en enlig at blive berettiget til en bolig.

Det fremgår af bogen, at der i mange pensionater var et socialt fællesskab. Venskaber for livet blev stiftet, forelskelser florerede og endte måske endda i ægteskab. Det modsatte var naturligvis også tilfældet, at der opstod konflikter mellem pensionatsværtinden og pensionærene, ofte af økonomisk art. Ud over en idé om pensionærernes fordeling på køn, alder, civilstand og beskæftigelse giver bogen også et indtryk af den typiske pensionatsværtinde. Ofte en midaldrende kvinde, enlig eller gift, der forsørgede sig selv eller supplerede mandens indtægt ved pensionatsdrift. En lang, slidsom arbejdsdag fra tidlig morgen til sen aften alle årets dage var normen snarere end undtagelsen.

Forfatteren har med held stykket de mange, spredte oplysninger sammen til et dækkende billede af pensionaternes historie, underbygget af forskellige kildeuddrag og med relevante baggrundsoplysninger. Som en ekstra bonus bruger hun det sidste kapitel til at

rette blikket mod nutiden og fremtiden og se på, om pensionatsfænomenet er helt uddødt, eller om man kan videreføre konceptet med bæredygtighed og stordriftsfordele i nye og kreative fællesløsninger. Det mener hun bestemt, særligt set i lyset af at mere end hver 3. voksne dansker lever alene, og dette belyses ved enkelte eksempler. Hun antyder uden at gå i detaljer, at der er basis for at videreudvikle konceptet endnu mere i fremtiden. Her synes jeg også, at fænomenet ensomhed med fordel kunne tænkes ind i konceptet. I øvrigt en fin og tankevækkende afslutning på bogen.

Originally published by Jytte Kjær Schou,
Litteratursiden.

BOGDETALJER

Brugernes anmeldelser

0 anmeldelse

Log ind ([/user/login?](/user/login?destination=/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller%23comment-form)

[destination=/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller%23comment-form](/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller%23comment-form))

eller opret en konto ([/user/register?](/user/register?destination=/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller%23comment-form)

[destination=/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller%23comment-form](/boeger/pensionatets-kulturhistorie-faellesskab-flirt-og-frikadeller%23comment-form))

for at skrive kommentarer

